

དམངས་སློལ་རིག་པ་དང་གེ་སར་དམངས་སློལ་རིག་གནས་སྤྱི་བཤད།

སྒྲིང་རྒྱལ་མཚན་ཆེ་རིང་གིས་བརྒྱུ་མས།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་།

གྲིང་རྒྱལ་གྱི་ཁེ་བཟུགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་།

དམངས་སློལ་རིག་པ་དང་གེ་སར་དམངས་སློལ་རིག་གནས་སྤྱི་བཤད།

སྐད་རྒྱལ་མཆན་ཆེ་རིང་གིས་བརྩམས།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དབེ་སྐྱོན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

格萨尔民俗研究/岗·坚赞才让著. —兰州:甘肃民族出版社, 2002

(格萨尔研究丛书)

ISBN 7-5421-0861-1

I. 格… II. 岗… III. 格萨尔-风俗习惯-研究-藏语 IV. I207.9

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2002)第 032384 号

责任编辑:旦知草

封面设计:阿柔电脑室

格萨尔民俗研究

岗·坚赞才让 著

甘肃民族出版社出版发行

(730000 兰州市滨河东路 296 号)

甘肃地质印刷厂印刷

开本 850 × 1168 毫米 1/32 印张 9 插页 2 字数 150 千字

2002 年 6 月第 1 版 2002 年 6 月第 1 次印刷

印数:1—1,000

ISBN 7-5421-0861-1/I·177(民文) 定价:15.00 元

ཚུམ་ཐྱིག་འགན་འཁུར། ཉ་མགྱིན་འཛོ།
དཔེ་ཐུམ་རྩལ་འགོད། ཨ་རིག་སློག་ཅིས་ཁང་།

༡༡། །དམངས་སྒྲིལ་རིག་པ་དང་གེ་སར་དམངས་སྒྲིལ་
རིག་གནས་སྒྱི་བཤད།

ཞང་རྒྱལ་མཆན་ཆེ་རིང་གིས་བཅམས།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སླུ་ཁང་གིས་བསྐྱུན་ཞིང་བཀྲམ།

ཀན་སུའུ་ཉེའུ་ཀྲུའུ་པར་ཁང་གིས་དཔར།

དེབ་ཆད། ཉ་ཐྱིག་850×1168 1/32 དཔར་ཤོག9 ཡིག་གངས་ཁྲི15

2002ལོའི་ཟླ6པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས། 2002ལོའི་ཟླ6པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།

དཔར་གངས། 1—1,000

ISBN7—5421—0861—1/I • 177 རིན་གོང་སྒོར། 15.00

ལྷན་གྱི་གཏམ།

སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་དང་། ཚན་རིག་དར་སྤེལ། སློབ་སྦྱོར་
ཆ་འཕྲིན་ལག་རྩལ་དར་སྤེལ་གཤམས། སའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་
ལའང་ལྷེ་བ་གཅིག་གི་ཆེ་ཆུང་ལས་མེད་པའི་ཚོར་བ་མི་ཀྱན་ལ་མཐུན་
སྤང་དུ་གྲུབ་དང་འགྲུབ་བཞིན་པའི་དུས་རབས་གསར་བ་འདིར།
མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་མི་འདྲ་བའི་བར་དུ་བསམ་སྒྲུབ་ཐེ་རེས་དང་
རིག་གནས་སྤེལ་རེས་ཀྱི་སྐབས་ཏ་ཅང་བདེ་ཞིང་ཟུར་བ་ཞིག་ཡིན།
དེ་ལྟའི་འོག་དུ་འགྲོ་བ་མའི་རིག་གནས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
གཞུང་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་འདྲ་མིན་ཀྱང་གཅིག་རྗེས་གཉིས་.....
མཐུད་དུ་བྱུང་ཞིང་། བྱུང་ནས་ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་དང་བརྗེ་རེས།
མི་རིགས་རང་རང་གི་སྤྱད་དང་ཡི་གེ་སོག་དུ་ཕབ་སྐྱུར་གནང་བཞིན་
དུའོ། །

དེ་ཡང་དམངས་སྤྱིལ་རིག་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་སོག་བྱུང་ཚུང་བ་དང་།
དེང་སང་དམངས་སྤྱོད་དུ་དར་བཞིན་པའི་དམངས་སྤྱིལ་གྲོ་མས་.....
གཤམས་དེ་ཡོད་ཆད་ཆན་རིག་གི་ལམ་ནས་ཅད་གཅོད་དང་། འཚོལ་
སྤྱད། དག་སྤྱིག་དང་། བཅའ་སྤྱོད། དབྱེ་ཞིབ་དང་བརྟག་
དཔྱད། དམངས་སྤྱིལ་གྱི་རོ་སྤྱོད་ཀྱང་ཆོས། སྤྱིག་གཞི་དང་
དེས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་སོན་པའི་རྒྱས་པ། དེ་མིན་དམངས་སྤྱིལ་གྱི་བྱུང་
ཆུལ་དང་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སོགས་ལ་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་དེ།

འཁྱུལ་ཐབས་ལ་གེ་སར་རྒྱང་ལ་བལྟས་ཞེས་པའི་རྟིང་ཤུལ་གྱི་ལྷ་ཚུལ་
 དང་རག་ཆོག་སྤྱི་འཛིན་བྱེད་མཁན་རེ་བྱང་ཡོད་ནའང་། མི་དེ་
 དག་ལ་གོ་བ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ལན་དང་སློ་ཁ་རྒྱར་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་སྤེལ་ནས་
 རྟོན་པའི་ཁོང་སྐབས་མེད་ལ། ཁོང་སྐབས་ཡོད་ཀྱང་དགེ་མཚན་
 རྒྱང་བས། མཁས་པ་དེ་ཆོས་རྒྱང་དཔེ་དངོས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཤེས་
 བྱ་ལ་རང་གིས་གཟིགས་ཏེ། རང་གི་གོ་རྟོགས་རང་གིས་སྤེལ་བ་
 ལས་ཐབས་གཞན་ཅི།

ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་སྤེལ་ནང་གི་མཁས་པ་
 མང་པོ་དང་། མི་རིགས་རིག་གནས་ལ་ཤ་ཞེན་ཆེ་བའི་མི་མང་པོ་
 ཞིག་གིས་བཙོན་པ་རྒྱན་མཐུད་དང་གཟིགས་རྒྱུང་འོག་ཏུ། གེ་སར་
 རྒྱང་འཆོལ་སྤུད་དང་། དག་སྤྱིག་ ཡིག་སྤྱུར། ཞིབ་འཇུག་...
 བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། གཟིགས་རྒྱ་
 རིང་ཞིང་སློ་ཁོག་ཡངས་པའི་མཁས་པ་མང་པོས་ཞལ་ལྷང་གཅིག་
 མཐུན་དུ་གེ་སར་རིག་པ་ཞེས་རིག་གཞུང་རང་རྒྱ་འཕེར་བ་ཅན་ཞིག་
 ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་། དེའི་སློགས་སྤྱད་རྩེལ་བྱས་ན་ཆོག་ཆོག་
 གི་ལྷ་བ་བརྗོད་ཀྱིན་ཡོད། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་རིང་དུ་གེ་སར་རྒྱང་
 དང་དེའི་འབྲེལ་ཡོད་ཤེས་བྱར་དོན་གཉིས་བབྱིས་པ་སྤན་རྒྱང་བདག་
 གིས་ཀྱང་གཏམ་དེ་མད་པར་སེམས་ཤིང་། ལྷག་ཏུ་རང་རྒྱ་བྱུང་
 པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཏུ་བྱུང་དགོས་ན་རིག་གཞུང་དེའི་སློག་ཤིང་
 བརྟན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡོད་ཆད་འདོམས་དགོས་པར་སེམས་པས།

གེ་སར་རིག་པ་དེའི་ཡ་གྲུལ་དུ་འགྲོ་ངེས་པའི་གེ་སར་སྒྲུང་གི་དམངས་
སྲོལ་སྐོར་ལ་ཐོས་གནས་གང་ལེགས་ཤིག་བྱ་སྒྲུལ་པའི་རེ་འདུན་བཟུང་
སྟེ་དེབ་རྒྱང་འདི་སྟེལ།

བོད་མི་རིགས་ལ་དུས་ཡུན་རིང་བའི་ཨོ་རྒྱལ་དང་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པའི་རིག་གནས་མངའ་བ་ཇི་བཞིན་དུ་དམངས་སྲོལ་རིག་
གནས་ཀྱང་གྱ་ལོ་པ་ཞིག་འདུག གེ་སར་སྒྲུང་ལས་བོད་ཀྱི་
དམངས་སྲོལ་རིག་གནས་པལ་ཆེར་ཞིག་ཐར་ཐོར་དུ་མཆོན་སྟོན་
མཛད་ཡོད་སྟབས། དེ་ཆང་མ་སྟོགས་བསྟུས་དང་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་ན་
དོན་སྟོང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་བསམ་མོད། སྐབས་སུ་དུས་ཆོད་ཀྱི་
དབང་གིས། སྒྲུང་དེབ་ལས་དམངས་སྲོལ་བྱད་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཐོན་
པའི་སྐོར་ལ་དབྱད་པ་གཏོང་ཁུལ་བགྱིས་ཤིང་། རེས་སུ་ཕུམ་ཕུད་
དུ་འཐུས་ཆང་བྱ་རྒྱུའི་བསམ་འདུན་ལྡན་པས། དཔྱོད་ལྡན་གྱི་
མཁས་པ་ནམ་པས་སྟོབ་སྟོན་དང་གཟིགས་སྦྱོང་གི་ཨོ་རྒྱལ་ཡོད་པར་
མཁུན་མཁུན། དགེའོ། །

སྒྲུང་རྒྱལ་མཆོན་ཆེ་རིང་ནས་གྲུས་ཕུལ།

ཉིས་སྟོང་གཅིག་ཨོ་ས་ག་ཟླའི་དཀར་སྟོགས་གསུམ་པར།

དཀར་ཆག

- མྱེ་གི་གཏམ། (1)
- ས་བཅད་དང་པོ། དམངས་སློལ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་
སྤྱི་ཁོག་ཙམ་གྲིང་བ། (1)
- དང་པོ། དམངས་སློལ་དང་དམངས་སློལ་རིག་པའི་གོ་དོན་
བཤད་པ། (1)
- ༡ དམངས་སློལ། (1)
- ༢ དམངས་སློལ་རིག་པ། (7)
- གཉིས་པ། དམངས་སློལ་རིག་གནས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ། ... (8)
- ༡ དམངས་སློལ་རིག་གནས། (8)
- ༢ དམངས་སློལ་རིག་གནས་བྱང་ཚུལ། (10)
- གསུམ་པ། དམངས་སློལ་རིག་གནས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་བཞིན་
པ། (17)
- ༡ མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་ལྟར་པ། (17)
- ༢ གདོད་མའི་བྱང་ཚུལ་ལྟར་པ། (19)
- ༣ ཐུན་མོང་གི་བྱང་ཚུལ་ལྟར་པ། (20)
- ༤ སྤྱི་སྤྱོད་ལངས་པའི་བྱང་ཚུལ་ལྟར་པ། (21)
- ༥ གཏན་འཇགས་དང་འཕོ་འཁྱར་བྱང་འབྲེལ་གྱི་
བྱང་ཚུལ་ལྟར་པ། (22)
- ༦ ཚད་ལྡན་ཅན་དང་དག་མཚན་ཅན་གྱི་བྱང་ཚུལ་
ལྟར་པ། (26)

- བཞི་བ། དམངས་སྤྱོད་རིག་པ་དང་རིག་གཞུང་གཞན་བར་
 གྱི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ། (27)
- ༡ དམངས་སྤྱོད་རིག་པ་དང་མིའི་རིག་པ་རིག་པའི་
 འབྲེལ་བ། (29)
- ༢ དམངས་སྤྱོད་རིག་པ་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིག་པའི་
 འབྲེལ་བ། (30)
- ༣ དམངས་སྤྱོད་རིག་པ་དང་མི་རིག་པ་རིག་པའི་
 འབྲེལ་བ། (32)
- ༤ དམངས་སྤྱོད་རིག་པ་དང་ཚོས་ལྷན་པའི་
 འབྲེལ་བ། (34)
- ༥ དམངས་སྤྱོད་རིག་པ་དང་སྤྱི་རིག་པའི་འབྲེལ་
 བ། (35)
- ལྔ་བ། དམངས་སྤྱོད་རིག་པའི་དཔྱད་ལུལ་བརྗོད་པ། ...
 (38)
- རྒྱུ་པ། དམངས་སྤྱོད་རིག་གནས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ལྷན་
 གྱུར་ཐེབས་ཚུལ་བརྗོད་པ། (42)
- ༡ སྤྱོད་འདེད་བྱེད་ལུས། (43)
- ༢ ཚད་གཞི་གཅིག་སྤྱད། (44)
- ༣ རྒྱུ་སྤྱི་བྱེད་པ། (46)
- ༤ སྤྱོད་ལུས་འབྲེལ་བྱེད་པ། (47)
- བདུན་པ། དམངས་སྤྱོད་རིག་གནས་ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་པའི་
 ཐབས་ལམ་བརྗོད་པ། (48)
- ༡ དམངས་སྤྱོད་ཚད་ཞིབ་བྱེད་ཐབས། (49)

༡	ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་པའི་དམིགས་ལྟལ།	 (51)
༢	ཞིབ་དཔྱད་གྱི་ཐབས་ལམ།	 (53)
༣	ཅད་ཞིབ་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་འགའ་འཛམས་ དགོས།	 (55)
བརྒྱད་པ།	དམངས་སྤྱོད་རིག་གནས་ལ་དཔྱད་པའི་དོན་ སྤྱིར་བརྗོད་པ།	 (58)
༡	སྤྱོད་རྒྱུ་པ་སྤྱོད་འདོན་བྱེད་པ།	(59)
༢	སྤྱོད་བཟང་ཁོ་དར་སྤྱོད་གཏོང་བ།	(61)
ས་བཅད་གཉིས་པ།	གེ་སར་སྤྱང་གི་དམངས་སྤྱོད་རིག་ གནས་བྱེད་ཐབས་ཏུ་བཤད་པ།	 (63)
དང་པོ།	གེ་སར་སྤྱང་དང་དམངས་སྤྱོད་རིག་གནས།	(63)
༡	དམངས་སྤྱོད་ཚུལ་རིག་དང་དམངས་སྤྱོད་ རིག་གནས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།	 (63)
༢	གེ་སར་སྤྱང་དང་དམངས་སྤྱོད་རིག་གནས་ བར་གྱི་འབྲེལ་བ།	 (68)
གཉིས་པ།	གེ་སར་སྤྱང་གི་དད་མཆོད་དམངས་སྤྱོད།	 (103)
༡	དད་མཆོད་ཀྱི་སྤྱོད།	 (103)
༢	མོ་འདེབས་སྤྱོད།	 (125)
༣	མཐུ་གཏོང་སྤྱོད།	 (153)
གསུམ་པ།	གེ་སར་སྤྱང་གི་སྤྱི་ཚོགས་དམངས་སྤྱོད།	(162)
༡	རུས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད།	 (162)
༢	ཆོ་བའི་སྤྱོད།	 (166)

३	མནའ་འབྲེལ་འཛག་སྲོལ་གྱི་སྐོར།	... (171)
༩	ཚེ་བའི་ཁྲིམས་སྲོལ་གྱི་སྐོར།	 (178)
བཞི་བ།	གེ་སར་རྒྱང་གི་འཚོ་བའི་དམངས་སྲོལ།	... (184)
༡	ཁྱེན་ཆས།	 (184)
१	བཟའ་བརྟུང་།	 (194)
३	སྤྲོད་གནས།	 (199)
ལྔ་བ།	གེ་སར་རྒྱང་གི་ཐོན་སྐྱེད་དམངས་སྲོལ།	... (207)
༡	རི་དྭགས་བཅོན་སྲོལ།	 (207)
१	སྐྱུག་སྲོལ།	 (213)
३	རྒྱ་ཁྱེད་སྲོལ།	 (215)
༩	ཚོང་གཞིར་སྲོལ།	 (219)
དྲུག་པ།	གེ་སར་རྒྱང་གི་མི་ཚོའི་ཚོ་རྒྱུ་བ་དམངས་སྲོལ།	 (225)
༡	བཅས་སྟོན།	 (225)
१	གཞིན་སྒྲིག།	 (228)
३	འདས་མཆོད།	 (240)
བདུན་པ།	གེ་སར་རྒྱང་གི་རྒྱ་ཁྱེད་དམངས་སྲོལ།	(243)
༡	བཤད་པའི་སྐོར།	 (244)
१	གཏམ་དཔའི་སྐོར།	 (258)
३	མིང་འདོགས་སྲོལ་གྱི་སྐོར།	 (263)
༩	གཡང་འབོད་ཀྱི་སྐོར།	 (267)
	ཕྱི་རྒྱ་དང་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།	 (271)
	མཐུག་ཕྱིང་།	 (276)

ས་བཅད་དང་པོ།

༡༡། །དམངས་སྤྱོད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ སྤྱི་ཁོག་ཙམ་སྐྱེང་བ།

དང་པོ། དམངས་སྤྱོད་དང་དམངས་སྤྱོད་
རིག་པའི་གོ་དོན་བཤད་པ།

༡ དམངས་སྤྱོད།

དམངས་སྤྱོད་དང་གོམས་སྤྱོད། ཡང་ན་ལུགས་སྤྱོད་དང་ཆ་
ལུགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྟད་འདི་ཐོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་
གསུང་ཚུལ་རྣམས་ཤིང་ལས་རྒྱུན་དུ་མཐོང་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཐོད་
རིགས་དམངས་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཆའི་ནང་དུ་འང་ཡོངས་ཁྱབ་དུ་བེད་སྤྱོད་
ཀྱིན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཐ་སྟད་འདི་གནའ་མ་མོ་ནས་རང་
རའི་ཐོད་སྐད་ཡིག་ཐོག་དུ་བེད་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད་པ་རྟོགས་བྱུང་ལ།
དེར་གི་སྐབས་སུ་འང་དུང་ཡིག་ཐོག་དང་ཁ་སྐད་གཉིས་ཀ་ན་རྒྱ་
ཆེར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་སྟབས། ཐོད་སྐད་སྤྱི་ཐོས་པ་དང་ཐོད་
ཡིག་སྤྱི་གསུང་བའི་མི་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོན་ན། ཐ་སྟད་འདིའི་དོན་
མི་གོ་བ་དང་དོན་འགྲེལ་དཀའ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གཏན་ནས་

འབྲུང་མི་སྤྱི་མཐུན། འོན་ཀྱང་དེར་སང་གསར་དུ་དར་བའི་རིག་གཞུང་ནང་དུ་མིང་ཆོག་རྟེན་པ་འདི་ལ་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་བདར་ཤ་དང་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་ན། གོ་དོན་གསལ་བོ་མེན་པ་དང་འབྲེལ་གསལ་བོ་སོང་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་གིན་ཡོད། དེས་རིག་གཞུང་གསར་བའི་ནང་དུ་བཟོ་སྦྱོར་བཞིན་པའི་ཐ་སྟངས་འདིའི་དོན་བདེ་སྒྲགས་དུ་རྟོགས་རྒྱུར་ཅུང་ཁག་པོའི་ཚུལ་དུ་སོང་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་། དེ་ནས་སྐབས་སུ་དམངས་སྲོལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདིའི་དོན་གསལ་བོར་རྟོགས་པ་ཐོག་མར་རིག་གཞུང་བརྒྱུ་ཆད་ཅིག་དུ་བཞག་པ་ནས་སྤེང་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1847 ལོར་དབྱིན་ཇིའི་མཁས་པ་ཐང་མོ་སིས་(William Thoms) དམངས་སྲོལ་ཞེས་པའི་ཆེད་བཞེད་ཐ་སྟངས་འདི། ཐོག་མར་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ་(Folklore) ཞེས་པ་ཆེད་ལས་ཐ་སྟངས་ཅིག་དུ་བཟོ་སྦྱོར་ཅིང་། ཁོང་གིས། དམངས་སྲོལ་ཞེས་པ་ནི་མི་ཀྱན་པོའི་ཁྱོད་དུ་ཡོངས་ཁྱབ་དུ་སྤེལ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་དད་མོས་དང་། ངག་རྒྱུན་དང་གོམས་སྲོལ་ཏེ། གནའ་མ་མའི་དུས་ཀྱི་སྦྱོར་ཚུལ་དང་། གོམས་སྲོལ། གནས་སྤངས། རྒྱུང་སྤངས་དང་། དམངས་སྤྱུ། གཏམ་དཔེ་ལ་སོགས་ཡིན།
① ཞེས་བརྗོད་ཡོད་པ་རེད།

ཐང་མོ་སིས་དམངས་སྲོལ་ལ་ཐོག་མར་དེ་ལྟར་ཆོག་འབྲེལ་སྤྲོད་

བགྱིས་བའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་བརྒྱ་དང་རྒྱག་ཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་དུ་རྒྱབ་སྲོགས་
 རྒྱལ་ཁབ་དུ་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས། དམངས་སྲོལ་རིག་གནས་
 ལ་དོ་སྣང་མཛད་པ་དང་དབྱེད་འབྲས་ཀྱང་རྒྱ་མི་རྒྱུད་བ་ཞིག་སྤངས་
 ཡོད། བྱེད་པར་དུ་ལོ་ངོ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་ལྷག་གི་རིང་དང་།
 མཁས་དབང་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་སློ་སློ་ཡངས་མོ་ཕྱེ་པའི་གྲུབ་འབྲས་
 ལས། ད་ལྟ་དམངས་སྲོལ་རིག་གཞུང་འདི་འཕེལ་རྒྱས་དང་གོང་
 གླེལ། ཆ་ཆང་དང་འབྲས་ཆང་དུ་སོང་བ་རེད། དེ་ཡང་དམངས་
 སྲོལ་ཞེས་པའི་ཆེད་ལས་ཐ་སྟད་འདི་ལའང་གོ་དོན་སོ་སོ་དང་མཆན་
 འབྲེལ་འདྲ་མཉམ་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ནའང་། དེ་ལས་གྲགས་ཆ་
 ཆེ་བ་དང་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྗེས་འཛིན་པ་ཅུང་མང་བ་ནི། གོང་ཁྲུས་
 ཀྱི་ཐང་མོ་སེའི་སློག་མའི་ཆོག་འབྲེལ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འཇར་
 མན་ཀྱུ་ལན་གཅེན་གཅུང་གཉིས་ཀྱིས་དམངས་སྲོལ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་
 རྟེན་རྒྱུད་དང་། དབྱིན་ཇིའི་མའི་རིགས་རིག་པ་མཁས་ཅན་ཨེ་ཏི་
 ཏ་ཏི་ལེས་(Edward Tylor, 1832—1917) | དམངས་སྲོལ་ནི་མི་
 སྐད་དམ་གདོད་མའི་དུས་ཀྱི་མའི་འདུ་ཤེས་དེ་དགོད་སློ་བའི་རྒྱལ་དུ་
 རོལ་ཅེད་དང་། དད་མཆོད་དང་། གཏམ་དཔེ་དང་། གཏམ་
 རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་ཤུལ་ལྷག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་
 དེ་དང་། ལྷ་རན་སེའི་དམངས་སྲོལ་རིག་པ་མཁས་ཅན་ཕིར་ཏེ་ཊོས་
 (Pierre Saintyves, 1870—1935) | དམངས་སྲོལ་རིག་པ་ནི་ཤེས་
 ལན་རྒྱལ་ཁབ་དག་གི་དམངས་སྐོད་དུ་རྒྱན་སྤེལ་བྱ་བ་ཞིན་པའི་རིག་

གཞུང་དེར་ཟེར།^① ཞེས་པ་བཅས་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་གསུམ་ག་ཡིན།
 དེའང་མི་རིགས་ས་སའི་བསམ་སྒྲིག་འདུ་ཤེས་དང་རིག་གནས་རྒྱབ་
 གྲུབ་མི་འདུ་བས། མི་རིགས་ས་སའི་འཛིག་རྟེན་ལྟ་སྟངས་དང་
 རིག་གནས་སྒྲིག་གཞི་མི་འདུ་བ། དེ་མིན་ནམ་དཔྱད་ཡངས་པའི་
 མཁས་པ་ས་སའི་ལྟ་དགོངས་མི་འདུ་བ་བཅས་ཀྱི་དབང་གིས་དམངས་
 སྲོལ་ལ་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ལྟ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་བ་རེད།

དེ་ནས་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམངས་སྲོལ་རྟོག་དཔྱད་པ་
 རྣམས་ལ་མཆོད་ན། གོང་གི་དམངས་སྲོལ་མཁས་ཅན་དེ་དག་ལས་
 ཐེ་ལའི་མི་རྟོག་དམ་མི་རིགས་རྗེས་ལྷན་ཀྱི་ཤུལ་ལྟ་ག་རིག་གནས་ཡིན་
 པར་སྒྲིབ་པའི་ལྟ་ཚུལ་དེའི་ཤན་ཐེབས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། མི་
 ཁ་ཅིག་གིས། དམངས་ནི་འབངས་མི་དང་ཡི་གེ་མི་ཤེས་པའི་མི་
 ཐམས་ཅད་དང་། སྲོལ་ནི་རིག་གནས་རྟིང་དྲགས་པ་དང་རྗེས་ལྷན་
 ཀྱི་གོམས་གཤེས་ལྷན་སྲོལ་ཏེ། དམངས་སྲོལ་ནི་དམངས་ཁྲོད་དུ་
 རྟིང་ཤོས་སུ་སྤང་བའི་གོམས་སྲོལ་དེ་འབངས་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་སྤངས་
 པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱན་སྲོལ་བྱ་བཞིན་པའི་ལྷན་སྲོལ་དེ་ཡིན་ཞེས་པར་
 བརྗོད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་དམངས་སྲོལ་གཞུང་ལྷན་ཀྱི་རིག་ལམ་རི་ཞིབ་རི་སྤྲད་
 བ་རྒྱས་པའི་དེར་དུས་སུ་བལྟས་ན། ཐེ་ལའི་ལྟ་ཚུལ་ནི་དམངས་

① 《民俗学概论》钟敬文主编 上海文艺出版社 1998 年 12 月

དམངས་སྤྱོད་རིག་པ་དང་གེ་སར་དམངས་སྤྱོད་རིག་གནས་སྤྱི་བཤད།

སྤྱོད་རིག་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་ཆོས་ལ་ལྟག་འགལ་རྒྱ་སྐྱོད་ཡོད་པ་
རིམ་གྱིས་རྗེ་གསལ་ཡིན། ང་ཚོས་དངོས་ཡོད་སྤྱི་ཚོགས་དང་མི་
ནམས་ཀྱི་དུས་ཅག་གི་འཆོ་བའི་འགྲོ་སྤངས་ལ་ཆ་བཞག་ནས་བཤད་
ན། དམངས་སྤྱོད་ནི་སྤྱི་ཚོགས་འཆོ་བ་དང་མགོ་ནག་མི་ཞིག་གི་
ལུས་ཡི་གི་བ་མ་བཞིན་དུ། སྤྱི་ཚོགས་སྤིལ་བོ་དང་། མི་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་འགྲོ་གོམས་སྤྱད་གསུམ་སོགས་སུ་དུས་ནམ་ཡང་བྲལ་དུ་མེད་པ་
དང་། དམངས་སྤྱོད་ནི་སྤོན་སྤོན་མངའ་ཐང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་
བཅ་མི་རིགས་དང་། རྗེས་ལུས་སྟོབས་ཞན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་བཅ་མི་
རིགས་གང་དང་གང་ལྟ་བུ་ཞིག་ལའང་། རང་གི་རིག་གནས་དང་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྱད་ཅགས་དང་མཐུན་པའི་དམངས་སྤྱོད་རེ་ཡོད་པ་དེ་ནི་
ཡངས་ཁྱབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟར་རོ། ། དེས་དམངས་
སྤྱོད་ནི་མི་ཁ་ཅིག་གིས་སྤྱོད་བ་ལྟར། གདོད་མའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཤུལ་
ལྟག་དང་། རྗེས་ལུས་མི་རིགས་ཀྱི་མཚོན་དོན། ཡང་ན་འབངས་
མི་དང་ཤེས་ཚོངས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་ཅམ་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར།
ཤུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རིག་གནས་དང་རྒྱན་རིང་ཆ་ཆང་གི་ལོ་རྒྱུས་
ལྟན་པའི་མི་རིགས་སམ་རྒྱལ་ཁབ་ཡོད་ཆད་ལ་ཁྲ་ཁྲ་རིག་རིག་གི་
དམངས་སྤྱོད་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་མཆིས་པ། འཇིག་རྟེན་.....
འདིའི་ཉེང་དུ་འཆོ་བའི་འགྲོ་བ་མི་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་
དང་རིག་གནས་ལ་མཐུན་པའི་དམངས་སྤྱོད་རེ་ཡོད་པ་ཡིན།

གོང་ཁྲུས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་དེ་དག་གསེད་བསྟོལ་བྱས་ན། དམངས་